

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 26.04.2018.r

Adam Bodnar

KMP.570.3.2017.RK

**Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów**

Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Premierze

W nawiązaniu do pisma z dnia 12 stycznia 2018 r., sygn. SPRM.181.3.1.2018.TI, uprzejmie dziękuję za osobiste zaangażowanie w kwestii braku odpowiedzi Ministra Sprawiedliwości na wystąpienie generalne dotyczące podjęcia inicjatywy legislacyjnej, która zagwarantuje każdej osobie zatrzymanej przez Policję lub inne służby uprawnione do zatrzymania, kontakt z obrońcą już od samego początku zatrzymania.

Pomimo wagi przedstawionego problemu, pism kierowanych do Ministra Sprawiedliwości w dniach 6 lipca 2017 r. i 13 października 2017 r. oraz polecenia Pana Premiera udzielenia odpowiedzi, z kopią do wiadomości Pana Premiera, do dnia dzisiejszego nie otrzymałem stanowiska Ministra Sprawiedliwości w tej sprawie.

Pomimo, że od czasu skierowania wystąpienia generalnego minął już rok, Pan Minister nie tylko nie zajął stanowiska w sprawie, ale też nie poinformował o jakichkolwiek przeszkodach, które uzasadniałyby zwłokę w udzieleniu odpowiedzi.

Powyższe zaniechanie jest bardzo niepokojące z punktu widzenia prawnego. Stosownie bowiem do przepisu art. 15 ust. 2 ustawy 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 958) *organ, organizacja lub instytucja, do których zostało skierowane wystąpienie, obowiązane są bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 30 dni, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub zajętych stanowisku.*

Udzielenie Rzecznikowi powyższych informacji jest obowiązkiem prawnym i niedotrzymanie ustawowego terminu, z przyczyn nieuzasadnionych, nie powinno mieć miejsca w demokratycznym państwie prawnym.

Brak reakcji na wystąpienie Rzecznika stanowi naruszenie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich, osłabia funkcjonowanie w praktyce zasady demokratycznego państwa prawnego i wpływa negatywnie na kształtowanie szacunku do konstytucyjnych organów państwa. Uzasadnia też pytania o celowość zaniechania, gdyż umyślne i niczym nieuzasadnione niewywiązanie się Ministra Sprawiedliwości z obowiązku prawnego w postaci odpowiedzi na wystąpienie generalne, może rodzić konsekwencje służbowe i odpowiedzialność konstytucyjną przed Trybunałem Stanu.

Może też świadczyć o lekceważącym stosunku do polecenia Pana Premiera, przekazanego w piśmie z dnia 12 stycznia 2018 r.

Ponadto chciałbym w tym miejscu zwrócić uwagę, że Rzecznik Praw Obywatelskich wykonuje zadania krajowego mechanizmu prewencji tortur, utworzonego na mocy Protokołu fakultatywnego do Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192), dalej OPCAT.

Idea OPCAT opiera się na współpracy krajowego mechanizmu prewencji tortur z władzami. Powinny one analizować przedstawiane im rekomendacje i prowadzić konstruktywny dialog na temat możliwości implementacji tychże zaleceń (art. 22 OPCAT).

Współpraca z krajowym mechanizmem prewencji tortur pozwala bowiem władzom na wypracowanie odpowiednich standardów dotyczących osób pozbawionych wolności, zgodnych z normami międzynarodowymi i wdrożenie ulepszeń w zakresie ochrony tych osób przed przemocą. Tylko wtedy system OPCAT może być naprawdę skuteczny i spełniać swoją zapobiegawczą rolę.

Realizacja przez Polskę postanowień OPCAT sprowadza się więc nie tylko do umożliwienia Rzecznikowi wykonywania wizytacji w miejscach detencji, pozostających pod polską jurysdykcją, ale przede wszystkim na prowadzeniu konstruktywnego dialogu, w kierunku możliwości implementacji jego zaleceń, w celu zwiększenia systemowej ochrony osób pozbawionych wolności.

Brak odpowiedzi Ministra Sprawiedliwości na moje wystąpienie i przedstawione w nim rekomendacje oznacza, że dialog ten nie jest prowadzony i polskie władze nie wywiązują się w pełni z zobowiązań wynikających z OPCAT.

Z uwagi na powyższe zwracam się do Pana Premiera z uprzejmą prośbą o osobiste zainteresowanie się poruszoną przeze mnie kwestią i podjęcie efektywnych działań zmierzających do realizacji postanowień OPCAT.

Z wyrazami szacunku

(Adam Bodnar)

Do wiadomości:

1. Minister Sprawiedliwości,
2. Rzecznik Praw Dziecka,
3. Prezes Najwyższej Izby Kontroli,
4. Przewodniczący Sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka,
5. Przewodniczący Senackiej Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji,
6. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego,
7. Dyrektor Biura Rady Europy w Warszawie,
8. Dyrektor Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR),
9. Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej,
10. Prezes Krajowej Rady Radców Prawnych,
11. Prezes Zarządu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,
12. Prezes Zarządu Stowarzyszenia Amnesty International,
13. Prezes Zarządu Fundacji Międzynarodowa Inicjatywa Humanitarna,
14. Prezes Fundacji Instytut Spraw Publicznych,
15. Prezes Zarządu Stowarzyszenia Interwencji Prawnej,
16. Prezes Fundacji Instytut na rzecz Państwa Prawa,
17. Prezes Zarządu Fundacji im. Stefana Batorego,
18. Prezes Zarządu Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć,
19. Przewodnicząca Komitetu Ochrony Praw Dziecka,
20. Koalicja "Porozumienie na rzecz wprowadzania OPCAT",
21. Poznańskie Centrum Praw Człowieka, Instytut Nauk Prawnych PAN.